

Corriol camanegre

Charadrius alexandrinus

Distribució i procedència

El corriol camanegre és una espècie àmpliament distribuïda a aiguamolls i zones costaneres d'Euràsia, Àfrica i Amèrica. A les nostres latituds, la majoria de la població reproductora és migradora, amb la seva principal àrea d'hivernada al sud de la península Ibèrica i a l'Àfrica (Martí & del Moral 2003a). Com a dada rellevant, cal destacar que un ocell anellat durant la tardor al delta de l'Ebre va ser recuperat al Senegal (dades OCA).

El mapa de probabilitat d'aparició posa de manifest que el corriol camanegre es troba a l'hivern a Catalunya al llarg de la franja costanera. La majoria de la població hivernant es concentra al delta de l'Ebre, tot i que també es troben petits estols o exemplars solitaris hivernant en diferents indrets, prin-

cipalment al voltant de la desembocadura del Foix, Salats i Muntanyans de Torredembarra, delta del Llobregat i Aiguamolls de l'Empordà, i de manera més irregular al port de Coma-ruga, delta de la Tordera i Premià de Mar.

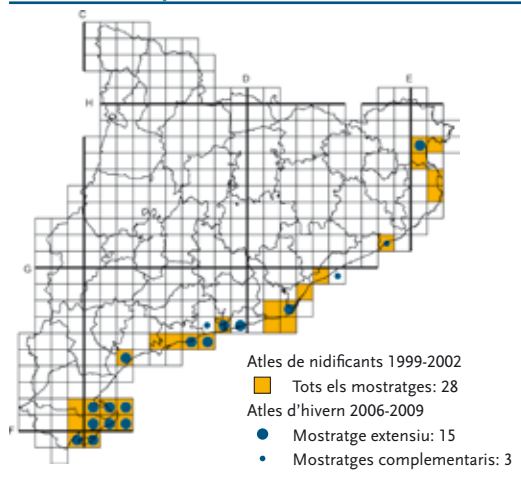
El mapa de distribució UTM 10x10 suggereix que l'espècie ocupa majoritàriament les mateixes zones que durant el període de reproducció, tot i que de manera més esponjada i no tan extensa. S'han detectat tres nous quadrats UTM 10x10 en relació a l'època reproductora, que podrien o bé correspondre a zones únicament ocupades a l'hivern o bé tractar-se de noves poblacions reproductores establertes des del 2002. És una espècie oportunista, capaç de colonitzar ràpidament noves zones amb condicions adequades, com per exemple àrees on s'han realitzat moviments de terres associats a grans infraestructures.

Pel que fa a la procedència dels exemplars hivernants, el seguiment de la població reproductora del delta del Llobregat indica que més del 70% dels exemplars hivernants són exemplars que s'han reproduït a la zona, i que alguns dels exemplars reproductors han estat detectats hivernant en altres indrets de Catalunya com ara Calafell, Coma-ruga o Torredembarra (dades pròpies). Això indica que una part de la població hivernant prové de poblacions reproductores relativament properes. Així mateix, aquestes dades coincideixen amb les de Galícia (de Souza *et al.* 1999), on també s'ha constatat que gran part dels efectius hivernants són ocells locals. No obstant això, no es pot descartar que exemplars procedents del nord passin l'hivern a les nostres latituds (Díaz *et al.* 1996).

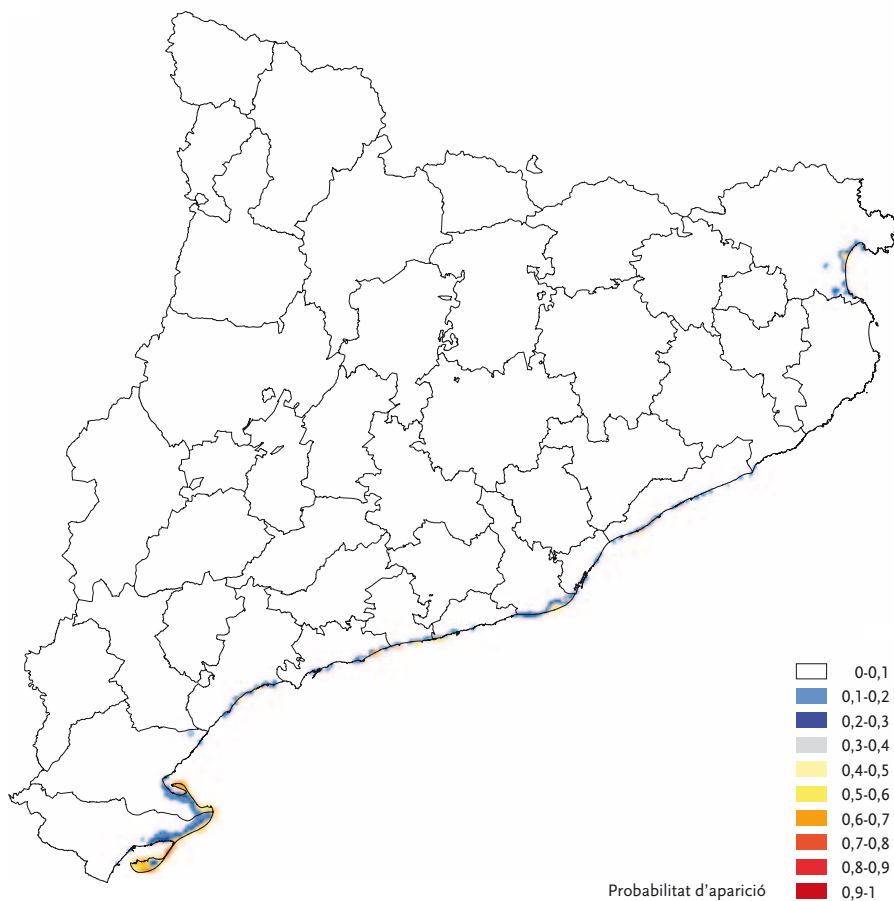
Requeriments ecològics

L'espècie és present únicament a nivell del mar. A Catalunya selecciona principalment les zones humides i mostra una menor preferència per platges i mosaics de rius, estanys i embassaments, un patró molt similar al que es dona durant el període reproductor (Estrada *et al.* 2004). Concretament al delta de l'Ebre el 90% dels exemplars presents a l'hivern es troba a les salines

Mapa de distribució UTM 10x10 km

Mapa d'abundància

i arrossars, i el 10% restant a platges, llacunes i desembocadures del riu, un patró força similar al que es troba a la resta de l'Estat, on l'espècie a l'hivern és present majoritàriament a salines i arrossars, i de manera menys important a platges i zones intermareals (Velasco & Alberto 1994).

Estimació poblacional

La mida poblacional durant l'hivern ha estat estimada en més de 8.100 exemplars a tot Europa (BirdLife International 2004) i 881-6.755 exemplars per a tot l'Estat espanyol (Martí & del Moral 2003b). Els resultats dels censos d'ocells aquàtics hivernants a Catalunya indiquen que la població ha oscil·lat entre 37 i 1.067 individus durant el període 1981-2009. Durant el període de realització de l'Atlas la població hivernant s'ha situat entre els 278 exemplars de gener de 2007 i els 530 de gener de 2009 a partir dels censos d'ocells aquàtics hivernants. Aproximadament el 91% dels exemplars es concentra al delta de l'Ebre. La baixa detectabilitat a l'hivern dels ocells solitaris i dels petits grups, juntament amb canvis en la intensitat d'esforç, dificulten la interpretació d'aquestes dades.

Tendència, problemàtica i amenaces

Les poblacions europees nidificants es troben en una clara tendència negativa (Cramp & Simmons 1983, Jönssón 1991, Jönssón 1995, BirdLife International 2004). Dintre del període 1985-2009 s'ha registrat un augment d'un 2% anual a causa, principalment, de l'augment produït al delta de l'Ebre.

Les amenaces actuals de l'espècie són principalment l'ús intensiu de les platges, les alteracions dels hàbitats, i els canvis d'usos del sòl (Bauer & Thielcke 1982, Estrada *et al.* 2004, Montalvo & Figuerola 2006). Aquest últim factor segurament és l'element clau a l'hivern. La transformació en piscifactories i l'abandonament i destrucció de les salines tradicionals està afectant negativament l'espècie al sud de la península Ibèrica (Pérez-Hurtado *et al.* 1993, Pérez-Hurtado 1995), ja que aquest tipus d'hàbitat pot estar allotjant una part important de la població que no troba els recursos suficients en altres hàbitats (Hortas 1997, Masero *et al.* 2000). És per això que cada vegada es fa més necessari elaborar plans de gestió integrals que incorporin un conjunt de mesures adreçades a afavorir l'espècie globalment i no de manera estacional.

English summary

The Kentish Plover has an important breeding population in Catalonia and, although some birds winter, most of the Catalan breeding population migrates to southern Spain or Africa. The Catalan wintering population partially consisting of local birds, is mainly concentrated in the Ebro delta, with smaller flocks and single birds present in the Llobregat delta and several other coastal localities. In winter this plover selects coastal wetlands, and in the Ebro delta occupies salt-pans and paddy fields more often than beaches, marshes or river mouths. According to waterbird censuses this species' winter population varied between 278 and 530 individuals in Catalonia during the study period (91% in the Ebro delta). Avoiding habitat transformation -above all of salt-pans- seems to be the key to the conservation of this species.

Tomás MONTALVO i Jordi FIGUEROLA

